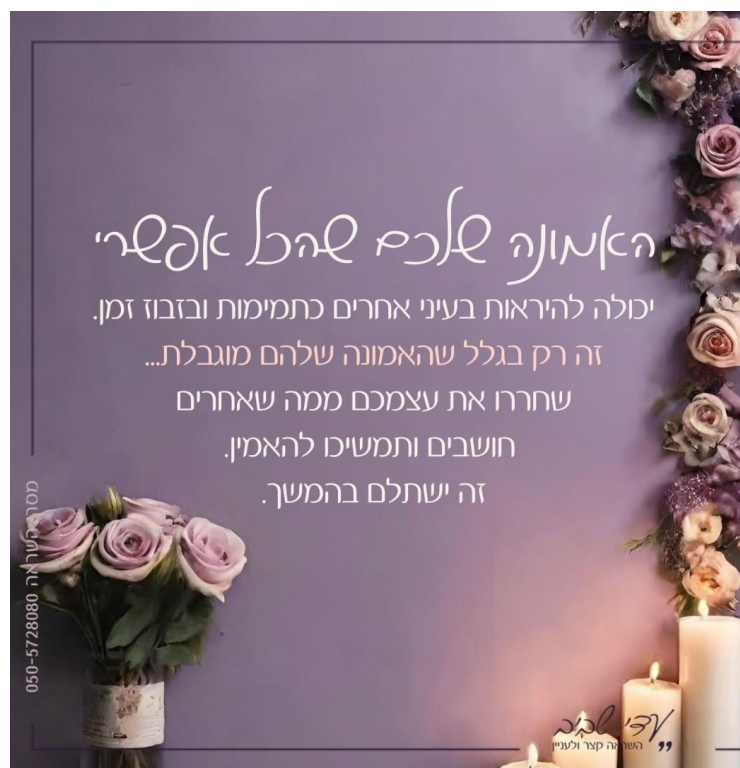

דברי חכמה

גיליון מס. 2792 * י"ד תשרי תשפ"ד * 29 ספטמבר 2023

כפר הנשיא * עלון פנימי

עורכת: דורית צחור dorittb1963@gmail.com

על הדרך / הפינה של דודו

סוכות טייק 1

1. חג הסוכות הוא הראשון מבין שלושת הרגלים שבהם עלו בני ישראל לבית המקדש שבירושלים. התורה מנחה אותנו להפוך את הסוכה למעין בית ארעי וממש לגור בה: "בִּסְכַּת תֵּשְׁבוּ, שִׁבְעַת יָמִים; כָּל-הָאֶזְרַח, בְּיִשְׂרָאֵל, יֵשְׁבוּ, בִּסְכַּת: לְמַעַן, יֵדְעוּ דִרְתִּיכֶם, כִּי בִסְכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (ויקרא כג, מב-מג).

2. ההסבר שניתן בתורה לישיבה בסוכה ברור, אם כי יש מפרשים שאינם מסתפקים בו ומוסיפים שהישיבה בסוכה היא זכר לענני הכבוד שסככו על בני ישראל בנדודיהם במדבר. על חשיבות החג אפשר ללמוד מכך ששלמה המלך בחר לחנוך את בית המקדש שלו דווקא בחג סוכות (מלכים א ח, ב).

3. הגדילו לעשות החשמונאים, שחנכו את בית המקדש בכסלו, אך חגגו את שמונת הימים כחג סוכות: "ויחוגו את שמונת הימים בשמחה כחג הסוכות" (מקבים ב, י' 6). ואולם, התנ"ך מתאר בנייה של סוכות רק פעם אחת, בעת השיבה מגלות בבל.

לאחר שעזרא הסופר קרא בראש השנה את התורה בפני העם, הבינו שיש לעשות סוכות: "צִאוּ הָהָר וְהָבִיאוּ עֲלֵי-זֵית וְעֲלֵי-עֵץ שִׁטָּה, וְעֲלֵי הָדָס וְעֲלֵי תְּמָרִים וְעֲלֵי עֵץ עֲבֹת; לַעֲשׂוֹת סֻכֹּת, כַּכְּתוּב" (נחמיה ח, טו).

4. במסכת סוכה במשנה מפרטים איפה אפשר להקים סוכה. ובכן שיהיה ברור, סוכה אפשר להקים על עגלה, ועל ספינה. על ראש האילן ואפילו על גבי גמל. שהרי הגמל מבטא יותר מכל את הארעיות משום שהוא נודד במדבר.

"העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה, כשרה, ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי גמל, כשרה, ואין עולין לה ביום טוב".

(מסכת סוכה פרק ב משנה ג)

5. למרות המוניטין של חג הפורים כחג צוהל, החג השמח ביותר בלוח חגי ישראל הוא דווקא חג הסוכות. בפורים מצווה לשתות. בסוכות מצווה לשמוח.

6. אתה מוצא שלוש שמחות כתוב בחג [בחג סוכות]: "ושמחת בחגך", "והיית אך שמח", "ושמחתם לפני ה' אלוהיכם שבעת ימים", אבל בפסח אין אתה מוצא שכתוב בו אפילו שמחה אחת. למה? שבפסח התבואה נדונית ואין אדם יודע אם עושה השנה תבואה ואם אינה עושה. וכן אתה מוצא שאין כתוב בעצרת [בחג שבועות] אלא שמחה אחת: "ועשית חג שבועות לה' אלהיך... ושמחת... אתה ובנך וגו'". ולמה? מפני שהתבואה נכנסת בפנים. ומה טעם אין כתוב בה שתי שמחות? מפני שפירות האילן נידונים. אבל בחג [הסוכות], שהתבואה ופרות האילן בפנים, לפיכך כתוב בו שלוש שמחות.

דבר אחר [למה אין אתה מוצא בפסח אפילו שמחה אחת?]: בשביל שמתו בו המצרים. וכן אתה מוצא: כל שבעת ימי החג אנו קורין בהם את ההלל, אבל בפסח אין אנו קורין את ההלל אלא ביום טוב ראשון ולילו. משום "בנפול אויברך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך". (ילקוט שמעוני)

סוכה על גב גמל

סוכות טייק 2

אחרי ראש השנה ויום כיפור על עשרת הימים הנוראים שנמצאים ביניהם מגיע תמיד ידידותי, שמח וטוב לבב חג סוכות. החג היחידי שמצווה לשמוח בו כהלכה, לא צהלת שיכורים העולה מן הטבח כמו בפורים, אלא שמחה כפשוטה. ואני, אני תמיד לקחתי את סוכות באופן אישי...

סוכה

ואז זה קרה, בדייק כשחשבתי

שאני קבוע וגאה כבטון מזין,

עברו בי החיים פרום גדול

בענפי עץ נשברים

והייתי שבור ומכה

וארעי ופונה כה וכה

עד היום אני זוכר איך מתוך שבר

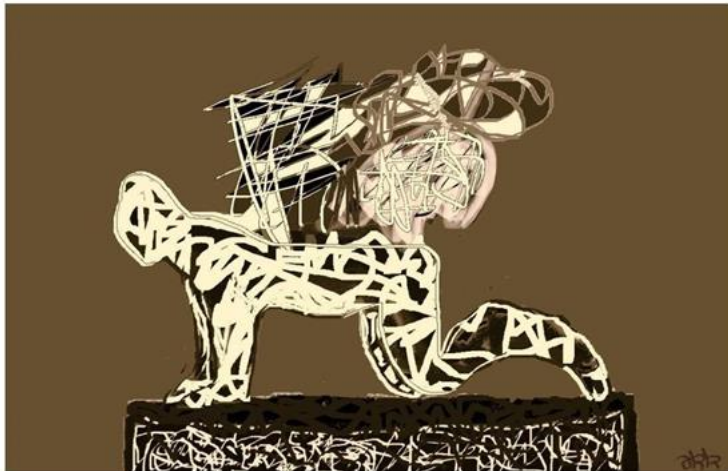
הסופה המצמית אזורתי עז להדביק

לוח שבור לענף מרסק, אספתי באמץ

את מסמרי גופי החבוטים חלודים

ואת עלי שלכת הפשלונות שהתיבשו

ונפוצו לכל רוח והייתי סקה

יום הכיפורים תשפ"ד

היום בטיול הבקר

עברתי בבית הקברות

ליד המצבה של יצחק עדר

דבורים ארו שם בהתלהבות דבש

ונראו כמבקשות סליחה מהחצב

ביום הכפורים תשפ"ד

בצלום שעובר ארח חצוף לכד

כמה מילים על כפרה ואחריות

1. בתלמוד שכידוע לכולנו מכיל וגם סובל את הכול, ישנן גם הנחיות שהן הוראות שעה שניתנו בזמן ועם זאת לא אבדה חיוניותן. מה שמייחד אותן בעיני זה שהן תמיד מתחילות בפרטיקולרי, ביחודי הנבדל מאחרים, ומתרחבות ממנו באדוות מתרחבות והולכות אל האוניברסלי. אני מוצא בהן איכות המסרבת להיצמד אל איזו נבחרות מדומיינת שיוצרת העדפת 'אתה בחרתנו', שמוכרחים להודות שישנה בעוצמה לא מבוטלת במקומות אחרים בתלמוד. וגם במעגלים די נרחבים בחברה הישראלית היום.

2. וכשאתם פוגשים בהן, באותן הוראות שעה, במקרה או שלא במקרה, הן פוגעות בכם ישר בין העיניים ואינן מרפות, עד שאתם קמים ומוחים. כי אין לכם ברירה אחרת, מלבד לקום ולמחות. במסכת שבת מצאתי אחת כזאת ומיהרתי לרוץ לספר לחברה.

3. "כל מי שאפשר למחות לאנשי ביתו ולא מכה – נתפס על אנשי ביתו,

באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו,

בכל העולם כלו – נתפס על כל העולם כלו". (שבת נד, ב)

4. זוהי רמה מאוד גבוהה של תביעה לעמדה מוסרית ולגילוי אחריות. האחריות המתחילה באנשי ביתך ומתרחבת אל ועל העולם כולו. וכשאני נפגש בתביעה שנובעת מעמדת כוח כה מוסרית, מיד אני מתמלא הערכה ויראת כבוד אל מי שראה בי בנו את היכולת להתרומם על קצות אצבעותינו המטפוריות, ולא לוותר לרצון האנושי כל כך להעדיף את בני ביתי ואנשי עירי על פני כל השאר.

5. בציור: שכווי, כמו שופר הוא קורא לכם להתעורר ולמחות את ועל החטאים...

פינת הקריקטורה השבועית: בא לקדש את השם ברבים...

על דא ועל הא / מעט: תמר וולפין

• קיבוץ בעיר

לפני שמונה שנים נסעתי להונג קונג. כבר בנסיעה משדה התעופה למרכז העיר הבחנתי בעשרות בניינים רבי קומות צפופים למדי. היו אלה "שיכונים" של פועלים. תהיתי לעצמי מה קורה במגדלים כאלה, בהם חיים אנשים, שלא הכירו אלה את אלה בעבר, ועתה הם שכנים קרובים קרובים.

בינתיים, אצלנו כאן בארץ הולכים ונבנים מאות בניינים רבי קומות כאלה שבהם גרות משפחות לרוב. גם כאן שאלתי את עצמי, האם נוצרת בבניינים כאלה קהילה, ומי מטפח אותה?

ואז מצאתי במוסף של דה מרקר מאמר העוסק בדיוק בשאלה הזאת. ומסתבר שחברות הבנייה הגדולות הבינו שיצירת אוירה קהילתית בבניין מגורים של 60 דירות ויותר, משפיעה מאד על איכות החיים של הדיירים, ושם החברה תשקיע בטיפול האלמנט הקהילתי בבניין, היא תמשוך קהל אשר מעוניין בחיים משותפים, ומוכן גם להשקיע בהם, ולא רק להיתרם מהם. אותן החברות אפילו מעסיקות אנשים בתפקיד "רכז קהילה" בבניינים שהן בונות. במקומות אחרים בונים מעגלים של בניינים ובמרכז המעגל גני ילדים, מגרשי משחקים, חללים לפעילות חברתית, ואפילו מתחמים של עבודה משותפת WE WORK.

הצורך הזה בלט מאד בתקופת הסגרים של הקורונה, ופה ושם ראינו בטלויזיה כתבות על התארגנויות של עזרה הדדית בבניינים רבי הקומות האלה.

אשמח מאד לשמוע מכם, קוראים יקרים, אם יש לכם מידע או ניסיון בתחום הזה.

• חצבים

בשבוע שעבר ציינו את ראשית הסתיו. הקיץ בורח, החצב פורח. נסענו לפני כמה ימים לאורך כביש 6. בקו המפריד בין 6 צפון ל 6 דרום פורחים מאות חצבים. מי ששתל אותם עשה מעשה חשוב ביותר: גם הציל בצלים באזורים שהוכשרו לבנייה וסלילה, וגם קישט לנו את הנוף.

אומרים, שכשנכנסו בני ישראל לארץ ולשנים-עשר השבטים חולקו נחלותיהם – נשתלו חצבים כדי לסמן את גבולות השבטים. ואני גם סבורה שהעובדה שהחצב פורח בשעה שמתחילים לעבד את השדות לקראת זריעת תבואות

החורף, הרי שגבולות השדות ברורים, ומונעים השגת גבול על ידי מי שרוצה להרחיב את שדהו, על חשבון שכנו.

ואצלנו, החצבים של יעל נמנוב, ששתלה לפני יובל שנים ליד גן רימון, פורחים עכשיו, ועוד מעט תסתיים הפריחה. רוצו לראות.

• סקר המועצה

תודה לתמר על מכתבה לקהילה לראש השנה. אני מברכת על כל הדברים שהיא כתבה ותומכת בהם.

חבל ללי רק שלא יכולנו לקבל את תוצאות הסקר שערכה המועצה לקראת הפגישה של מטה מול מטה. ברור לי שאם לא היו מספיק משיבים לסקר, הרי התוצאות שלו הן מוטות ולא מספיק רלבנטיות, ולכן אין גם טעם לפרסם אותן. אני מאד מקווה ומצפה שבפעם הבאה שייערך סקר כזה במקומותינו נתגייס כולנו להשיב על הסקר, ושייעשה מאמץ של ההנהלה לעודד אנשים למלא אותו, על מנת שנוכל ללמוד ממנו.

• בשולי יום הכיפורים

חשבתי לנכון להביא כאן את הדרשה של אלישע לקראת יום הכיפורים. נדמה לי שדווקא לנו, החיים בקהילת כפר הנשיא, תמצא משמעות מיוחדת בדברים שלו. ושיהיו לנו הרבה מעשים קטנים ואולי גם רוח גדול

תמר וולפין

יום כיפור: מעשים קטנים

חברים יקרים,

"כשהעולם נסדק", כך קראנו לשיעורים שקיימנו השנה באלול, לקראת הימים הנוראים.

פתחנו במאמר נפלא של דרור בונדי, בשם 'התמודדות יהודית עם משברים'. במאמר, בונדי שואל אם יש מסר ייחודי ליהדות בהתמודדות של האדם עם הסדקים שנפערים בעולמו. הוא טוען, כמובן, שיש.

אין ביהדות גורל או ייעוד' שנקבע מראש, טוען בונדי (בניגוד למחשבה היוונית, למשל). הכל נתון כל הזמן לשינוי ולתיקון. אולי זה לא מקרי שהווייז הוא המצאה ישראלית. הוא ממליץ על הדרך הטובה ביותר להגיע אל היעד, אבל גם הוא "קשוב" למציאות המשתנה, ומתקן כל הזמן את עצמו. וגם האדם יכול כל הזמן לבחור אחרת, למשל, לנסוע בדרך ארוכה יותר, והווייז, בהתמסרות מלאה, יזרום עם החלטותיו ולעולם לא ינזוף בו על בחירותיו. האדם הוא אשר מנווט את מסלול חייו. לטוב ולרע.

בניגוד לאורקל בדלפי, נביאי ישראל לא ניבאו עתידות וגורלות. מחר, בתפילת מנחה של יום הכיפורים, נקרא את ספר יונה. יונה מנבא בשם אלוהים, שהעיר נינוה תיהרס בעוד ארבעים יום בגלל הרוע והחמס של תושביה. אלא שדבריו של יונה מצליחים לנער ולעורר את אנשי נינוה משלוותם המושחתת, והם מתקנים את דרכיהם והעיר לא נהרסת.

התנ"ך כולו בנוי על העיקרון שתמיד אפשר לשנות. "כל זמן שהנר דולק, עוד אפשר לתקן", אומרת המימרא החסידית. "ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזירה", נקרא מחר בפיוט המצמרר, "ונתנה תוקף", בסופה של רשימת מיתות נוראיות המחכות לו לאדם.

שמה המושגים הללו - תשובה, סליחה, כפרה, תיקון - מרגישים לנו כרגע גדולים וקשים, שמא איננו בשלים לעשות את השינוי המתבקש, או לבקש סליחה או לסלוח - זה בסדר. כל דבר בעיתו. "אדם פודה נפשו במעשים קטנים" כתב המשורר אלמוג בהר, בשיר המצוטט באוסף מקורות שחיבר הרב אלקנה שרלו, מרבני צהר. הרב שרלו כותב: "לכן אולי הוא מכונה 'יום הכיפורים'. לא 'כיפור' אחד גדול, אלא 'כיפורים' ברבים, תשומת הלב למעשים הקטנים."

לפעמים מעשה טוב אחד, קטן, שאנחנו עושים עבור האחר - במכוון או שלא, ביודעין או שלא - בכוחו לשנות את כל מהלך הדברים, ואולי אף את מהלך ההיסטוריה. לתת צדקה, לבקש סליחה, לחייך אל מישהו, לאפשר לרכב ממחר להשתלב בנתיב - לעולם לא נדע איזה שינוי הם יולידו. בודאי קרה לכם שכל מהלך היום שלכם השתנה, סתם, כי הפקיד שישב מולכם במשרד האפרורי היה אדיב במיוחד וחייך ועשה כל שביכולתו לעזור לכם. ואז אתם, עם הלב הפתוח והמפויס נסעתם קצת יותר לאט והייתם קצת יותר אדיבים בכביש, או שאולי חייכתם לאדם אחר - ואתם לא ידעתם שעבר עליו לילה קשה - וכל מה שהוא היה זקוק לו, היה איזה חיוך אנונימי ממישהו זר. ואת הטוב הזה הוא העביר הלאה, וכן הלאה וכן הלאה, שרשרת ארוכה של אירועים קטנים שבכוחם לשנות את הגורל.

והנה עוד דבר חשוב שבונדי מזכיר במאמר שלו.

"אולי האתגר הגדול ביותר ברגע של משבר הוא הבדידות התהומית... לכן, ברגעים כאלו הדבר הכי יקר הוא מערכות היחסים... אנחנו כל כך בודדים כאן בעולם המודרני... אך בתנ"ך אלוהים תמיד נוכח. אז אולי אפשר לקוות לתחייתו? 'גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע כי אתה עמדי'. לא בגלל שאתה האל המושיע, אלא דווקא בגלל שגם אתה כאן איתי בגיא צלמוות... הרע (אמנם) נותר רע... אך העיקר שאנחנו בסיפור הזה ביחד... גם כשהיהודי בגלות... (הוא) לא מתכחש לזה שהוא בגלות, אך הוא מרגיש שגם השכינה עמו בגלות."

בונדי הוא אדם דתי. הוא תרגם את ספריו של הרב אברהם יהושע השל מאנגלית לעברית (השל היה מגדולי הרבנים הקונסרבטיבים במאה ה-20). האדם, אצל השל, הוא שליחו של אלוהי החמלה. אשרי האדם המאמין שאלוהים עמו כשהוא בגלות, או בגיא צלמוות. אבל המסר היהודי ביותר הוא שאלוהים פועל ונוכח בעולם דרך האדם, דרך הזולת, דרך האחר - הזר או החבר, הפקיד בבנק או השכן ממול. מעשה טוב שלנו, החל מחיוך ברחוב ועד לתרומת כלייה, מנכיחה את השכינה ברגעים החשוכים ביותר, גם של הנותן וגם של המקבל.

ברגעים אלה ממש מתקיימת בקהילת ואהבת התרמת הדם המסורתית של ערב יום הכיפורים. אנשים רבים מגיעים, בלי רעש ובלי צלולים, ממלאים טופס, מחכים בתור, נשכבים על המיטה ומתמסרים לצוות המסור של מד"א שלוקח מהם מנת דם מצילת חיים. ואז הם הולכים לדרכם - להשלים קניות לפני כניסת הצום, לאסוף איזו תרופה מבית המרקחת, או לשלם חשבון בדואר. את הדם שלהם הם הפקידו,

והם לעולם לא ידעו מי זכה בנוזל המחייה הזה, מי ניצל השנה בזכות תרומתם.

אָדָם פּוֹדֶה נִפְשׁוֹ בְּמַעֲשִׂים קִטְנִים
בְּזָכוֹנוֹת שֶׁהוּא זֹכֵר כְּשֶׁכֵּלֵם
שׁוֹכְחִים, בְּפִצְעִים שֶׁהוּא סוֹבֵל כְּשֶׁכֵּלֵם
שְׂמִיחִים, בְּשִׁתִּיקוֹת שֶׁהוּא שׁוֹתֵק כְּשֶׁכֵּלֵם
צוֹחֲקִים, בְּחִיּוֹכִים שֶׁהוּא מְחִיר כְּשֶׁכֵּלֵם
שׁוֹתֵקִים, בְּסִדָּקִים שֶׁהוּא עוֹצֵר כְּשֶׁכֵּלֵם
מְמַשִּׁיכִים, בְּרָאיוֹת שֶׁהוּא אוֹסֵף כְּשֶׁכֵּלֵם
מְשַׁלִּיכִים, בְּפִתְחִים שֶׁהוּא מְגַלֶּה כְּשֶׁכֵּלֵם
מְסִתִּירִים, בְּשִׁכְחָה שֶׁהוּא שׁוֹכֵחַ כְּשֶׁכֵּלֵם
זֹכְרִים, אָדָם פּוֹדֶה נִפְשׁוֹ
בְּמַעֲשִׂים קִטְנִים.
-אלמוג בהר.

צום מועיל לצמים וגמר חתימה טובה,
אלישע

בטעות נשמת שמו של דוד אלמן ששלח את התמונה המצורפת בשבוע שעבר.
תודה דוד וסליחה.

והמבין – יבין

רוצה לפרגן.

במים של קרע שסע וחילוקי דעות הצלחנו ביום הכיפורים
לנהל תפילה מכובדת מרגשת עם פשרות ויתורים והמון
ואהבת לרעך כמוך
רוצה להודות.
לצוות לב הקיבוץ על המקום וסידור המועדון.
לדוד פלמה על ערב של לימוד עמוק ומלא מחשבה.
לסיארי על החדרים בבית בלונד.
לזוהר דבולט וצוות בית הכנסת על העזרה הרבה והרגישה
בהתארגנות וקניית ספרי תפילה חדשים ובתפילה.
לשירה דבולט המקסימה שעזרה עם הכיבוד
לינון(בעלה של עידית גלוק). על עזרה בהובלת התפילה כל
הכבוד.
תודה מיוחדת לנערי ומדריכי ישיבת ההסדר מאלון מורה.
שהובילו תפילה עוצמתית ומרגשת.
ולכם ציבור המתפללים על הסבלנות הסובלנות והרגישות
שאפשרו לנהל חג נעים ומעצים.
שנה טובה וחתימה טובה לכול בית כפר הנשיא.

יפעת

מזל טוב

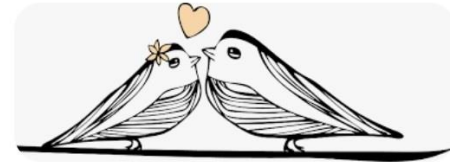
מזל טוב ושפע ברכות

לאריאן אלישבע סוקל ובח"ל דוד ישראל כהן

לרגל נישואיכם

מזל טוב לכל המשפחה

הרבה הצלחה, אהבה וחיים מאושרים

מזל טוב לרגל יום חתונתכם

בריאות אושר אהבה

סוכות

סוכות הוא חג מקראי הנחוג במשך שבעה ימים, בין ט"ו לכ"א בתשרי. יום החג הראשון הוא יום טוב, ואחריו שישה ימי חול המועד. לסוכות מספר רב יחסית של מצוות ומנהגים ייחודיים: מצוות ישיבה בסוכה בכל ימי החג, נטילת ארבעת המינים, מצוות הקהל שהתקיימה בזמן בית המקדש בחג סוכות פעם בשבע שנים, ומנהגים לזכר מצוות שהתקיימו בבית המקדש כהלכה למשה מסיני.

סוכות נקרא גם חג האסיף והוא החג השלישי מבין שלוש הרגלים המופיעים בתורה (אחרי חג האביב וחג הקציר), שבהם היו בני ישראל עולים לרגל לירושלים בזמן שבית המקדש היה קיים. סוכות הוא החג היחיד ביהדות שאין לו מאפייני אוכל משלו.^[1]

מיד עם סיום חג הסוכות, בכ"ב בתשרי, נחוג חג נוסף מדאורייתא בשם שמיני עצרת, ובמהלכו מצוות חג הסוכות (הסוכה, נטילת לולב וכו') אינן חלות עוד. בארץ ישראל חל במקביל ליום שמיני עצרת גם חג מדרבנן בשם שמחת תורה, שאף הוא נפרד משני החגים הקודמים. לאחר שמחת תורה, בכ"ג בתשרי ובחוץ לארץ בכ"ד בתשרי, מצוין יום אסרו חג.

29.9 שוש אפשטיין

טל הלפר

תמר לניאדו

30.9 נמרוד סולומון

אופיר חיון

עומר לדרמן

1.10 דליה זלצברג

עדי פלאות

2.10 לפיד בר דוד

יהל במנולקר

3.10 קובי סמרנו

4.10 יבין בן רשף

5.10 זיוה מלינה

כפיר מויאל

סיפור לשבת

"סיפור עם מוסר השכל לחג סוכות:

איכלי גלימה איכלי

מקור לא ידוע

ככל שנה בסוכות הזמין האדון העשיר של הכפר את אנשי הכפר כאושפיזין אל סוכתו המפוארת.

כל אנשי הכפר הגיעו לסוכה וביניהם גם ג'וחה.

אך כשראו השוערים את בגדיו הפשוטים הם לא נתנו לו להיכנס:
"ככה באים לסוכה של האדון? תתבייש! לך ולבש בגדים נאים!"

חזר ג'וחה לביתו, לבש את בגדיו הטובים ביותר, חבש כובע גבוה וחזר לסוכה. ברגע שראו אותו השוערים, הם נתנו לו כבוד גדול, הכניסו אותו פנימה והושיבו אותו במקום הטוב ביותר.

בעת הארוחה הוגש למוזמנים מרק. לקח ג'וחה כף ושפך את המרק לתוך שרוולו הבגד.

ראה אותו האדון העשיר ושאל אותו: "ג'וחה מה קרה לך??? השתגעת
???למה אתה שופך את האוכל לתוך הבגדים???"

ענה לו ג'וחה: "בסוכה הזאת הבגדים חשובים יותר מהאנשים. כשבאתי עם
בגדים פשוטים לא רציתם לקבל אותי, עכשיו כשבאתי בבגדים חגיגיים,
קיבלתם אותי בכבוד גדול.

זאת אומרת, שלא אותי הזמנתם אלא את הבגדים שלי. אז שהבגדים שלי
יאכלו!"

